Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: ‚Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

Copy——1956

РІК LXIII. Ч. 89. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ТРАВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 11, 1956. No. 89. VOL. LXIII.

СЕНАТОР ДЖОРДЖ ВІДХОДИТЬ З СЕНАТУ І СТАЄ АМБАСАДОРОМ ЗДА ДО НАТО

Вашингтон. — Демократичний сенатор Волтер Френклін Джордж, голова сенатської комісії для міжнародних справ, гарячий прихильник двопартійної закордонної політики, подав до відома, що він не думає залишатися в Сенаті і що не буде старатися про перевибір до Сенату в листопаді ц. р. Свою каденцію закінчить сен. Джордж наприкінці цієї сесії, правдоподібно в липні ц. р. Президент Айзенгавер, дізнавшись про резиґнацію Джорджа, запропонував йому зараз же окремим листом перейняти становище амбасадора З'єдинених Держав до організації держав північно-атлянтійського пакту (НАТО). Сен. Джордж заявив, що він прийме це призначення і, резидуючи у Вашингтоні і тільки вряди-годи відвідуючи Европу, буде проводити далі політику поширення політичних цілей і завдань НАТО. Сен. Джордж був членом Сенату довше, як хтонебудь інший, бо цілих 33 роки. Він прийшов до Сенату ще за адміністрації Гардінга, коли дискутовано справу американської участи в Лізі Націй. Якщо демократи задержать свою більшість у Сенаті, то наслідником Джорджа на становищі голови сенатської Комісії Закордонних Справ стане сен. Теодор Френсис Ґрін, демократ, з Род Айленд. Наслідником Джорджа в Сенаті буде за всякою правдоподібністю кол. губ. Джорджії Герман Е. Толмедж, завзятий критик програми закордонної допомоги, пропонованої теперішнім урядом, і противник зредукування допомог для фармерів у Джорджії. Про своє рішення відійти з Сенату сповістив сен. Джордж на пресовій конференції, на якій водночас подав до відома зміст листа від президента Айзенгавера з пропозицією перейняти становище амбасадора ЗДА до НАТО. Користаючи з нагоди, сенатор Джордж подякував за співпрацю всім співробітникам комісій, фінансової та закордонних справ, що в них він працював і всім своїм друзям і прихильникам в Джорджії, які підтримували його на протязі багатьох років.

Правники висловлюються проти надмірного зберігання „урядових таємниць"

Вашинґтон. — Правні заступники Американського Товариства Часописних Газетних Редакторів — Гаролд Л. Кросс, Асоціяції Американської Адвокатської Асоціяції — Ганс А. Клеґсбрунн, як теж професор права в Ню-йоркському Університеті — Бернард Шварц та адвокат Джан Б. Гейдж виступили під час переслухань в Конґресовій підкомісії інформацій з домаганням обмежити зберігання федеральними урядами й установами „урядових таємниць" й уможливити доступ до них представникам громадянства, преси і членам Конґресу. Своє домагання згадані представники мотивували тим, що уряд не має конституційного права відмовляти таких інформацій членам Конґресу і громадянству і що тільки Конґрес має право встановляти, що є урядовою таємницею. В своїм мотивуванні покликувалися правники і на те, що закони багатьох окремих стейтів ґарантують громадянству доступ до державних справ.

Президент Куби Баттіста примусив до виїзду кол. президента Пріо

Маямі. — Кол. през. Куби Карльос Пріо Сокаррас прибув до Маямі літаком з Куби, зодягнений тільки в білі бавовняні штани і сорочку. Він заявив, що його примусив до виїзду теперішній президент Куби Фульґенчіо Баттіста погрозою замкнути до в'язниці, якщо він не залишить Куби, де недавно відбулася протиурядова революта. Він подав теж до відома, що його „витягнено" з його дому і всаджено силою до літака, не даючи йому не тільки можливости попрощатися з родиною, але й навіть зодягнутися. Пріо Сокаррас перебував уже у З'єдинених Державах, як політичний еміґрант і тільки недавно вернувся був на острів на Кубі. Після прибуття був замішаний у справу постачання зброї для противників режиму президента Баттісти на Кубі. Після його прибуття до ЗДА, Пріо задержала тимчасово іміґраційна влада з огляду на те, що він за свого першого перебування у ЗДА порушив був дане йому право азилю. На летовищі в Маямі вітала його група прихильників, провідників кубинської опозиції.

В АМЕРИЦІ

● **Канадійська іміґраційна** влада затримала на кордоні Корлліса Лемонта, американського письменника і доповідача лівих поглядів і не дозволила йому на в'їзд до Канади, куди він був запрошений з доповіддю канадійською проґресивною Асоціяцією Гуманістів. Лемонт не міг виказатися пашпортом, заявляючи, що державний департамент не хотів йому видати його.

● **Біля Сомтер** у Савт Кароляйні зударилися дня 8 травня два турбомоторові літаки. У висліді аварії згинуло трьох летунів. В той же сам час коло Сан Дієго в Каліфорнії розбився літак морської фльоти з двома летунами, які теж згинули на місці.

● **Сенатська підкомісія** внутрішньої безпеки почала в середу 9 травня дальші переслухання для встановлення, якими методами і шляхами здійснюють Совєти свої політичні цілі у ЗДА і поскільки допомагають їм у цьому комуністична партія Америки й інші прокомуністичні організації.

● **175-та конвенція** нюйоркської дієцезії Протестантської Єпископальної Церкви прийняла двома третіми всіх голосів рішення, що на становища церковних старостів і членів парафіяльних управлінь можуть бути вибирані жінки. Водночас рішено, що жінки можуть бути вибирані теж і делеґатами на конвенції згаданої Церкви.

● **Біллі Пірсон**, відомий телевізійний актор, дізнався по 34 роках, що він має батька і що його батько живе в Пасадені, Каліфорнія. Виявилося, що мати Пірсона, розвівшись із своїм чоловіком, колишнім капітаном армії, забрала малого Вільяма з собою і, виховуючи його, ніколи не згадувала йому за батька. Батько Пірсона, Честер, має тепер 74 роки.

● **Один на п'ятьох** з-поміж усіх 25,000 лікарів, які практикують тепер у З'єдинених Державах, студіював медицину закордоном і ще й сьогодні яких 2,000 молодих американців мусить відбувати свої студії в інших країнах, бо не може добитися прийняття до американських медичних шкіл. Таке ствердження проголошено на 150-их річних зборах нюйоркського Медичного Товариства.

● **У Бостонському порті** відбулось парадне прийняття катера „Іствайнд", який впродовж шести місяців перебував в підбігуновій околиці, заанґажований в морській операції „глибокого замерзання". Коло 500 кревних і приятелів вийшли до порту вітати моряків. „Іствайнд", після короткого перебування в порті в Бостоні, відпливе до Портсмуту в Ню Гемпшир, де дістане нове вивінування перед своєю новою подорожжю до арктичної смуги.

Президент перейде знову докладну лікарську перевірку свого здоров'я

Президент Айзенгавер під час останньої пресової конференції

Вашинґтон. — Головна увага останньої пресової конференції була присвячена знову справам здоров'я Президента. През. Айзенгавер, відповідаючи на запити журналістів, заявив, що до кінця цього тижня відбуде він докладну лікарську перевірку стану свого здоров'я, після чого в суботу буде проголошене у пресі лікарське звідомлення. Сповіщаючи про це, Президент заявив, що таку перевірку відбуває він кожного року, але тепер вона буде основніша і триватиме трохи довше як звичайно. Лікарську перевірку перейде Президент в військовому шпиталі ім. Волдера Ріда. В дальшому сповістив Президент учасників пресової конференції, що в червні цього року він відбуде поїздку до Панами, щоб зустрітися з головами двадцяти американських республік на нарадах, скликаних урядом Панами в 130-ту річницю відбуття першої Пан-Американської Конференції. Подав теж Президент до відома, що вже найближчими днями він призначить нового секретаря внутрішніх срав на місце Даґляса МекКея, який зрезиґнував із свого становища, щоб кандидувати на сенатора в Ореґоні. Президент підтвердив теж рішення уряду підтримати міжнародну конференцію, запропоновану Міжнародною Організацією Праці, завданням якої було б натаврувати систему примусової праці і торгівлю продуктами такої праці. Висловив Президент також своє задоволення з успішної поїздки генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда на Середній Схід і впевнення, що перемир'я на кордонах Ізраїлю буде тривким.

Сенатська комісія ухвалила змодифікований фармерський законопроєкт

Вашинґтон. — Сенатська сільсько-господарська комісія ухвалила минулої середи змодифікований проєкт нового фармерського закону, що його знову внесли демократи та який вже був ухвалений Палатою Репрезентантів минулого тижня. Новий законопроєкт, внесений після того, як президент Айзенгавер відмовився підписати ухвалений Конґресом попередній, передбачає 1,200,000-доляровий земельний банк та компромісово підносить піддержку цін на збіжжя, призначене на корм для худоби. Саме проти цієї частини в попередньому законі найбільше виступала адміністрація і тепер, після її компромісового полагоджения, загально вважається, що закон у такій формі матиме згоду Президента і секретаря агрикультури Бенсона. Сенатська комісія ухвалила більшістю 13 голосів проти одного переслати законопроєкт під ухвалу повного Сенату.

Б. президент Труман хвалить політичну далекозорість губ. Гарримана

Ню Йорк. — Бувший президент Геррі С. Труман уважає, що в Америці є мало людей, які дорівнювали б теперішньому нюйоркському губернаторові Авереллеві Гарриманові далекозорістю в закордонній політиці. Труман висловив свою опінію минулої середи, промовляючи на прийнятті, на якому передано губернаторові Гарриманові відзначення Чотирьох Свобід. Це відзначення, що його дає кожного року за спеціяльні заслуги окрема Фундація Чотирьох Свобід, одержав три роки тому й б. президент Труман. Передаючи тепер це відзначення Гарриманові, Труман назвав його „воюючим амбасадором чотирьох свобід", кажучи, що саме його „мудрости, енерґії та впевнености в нашій закордонній політиці нам дуже бракує сьогодні". Труман зокрема пригадував пересторогу Гарримана проти вдаваної совєтської миролюбности в 1945-у році, яка дуже актуальна теж і сьогодні. Губернатор Гарриман є тепер „пасивним кандидатом" на демократичну номінацію на кандидата на президента країни в найближчих виборах.

● **В Індії** прийнято закон про право доньок діставати спадщину по своїх батьках. До цього часу індійське законодавство, базоване на звичаєвому праві, признавало права наслідства тільки потомкам по мужеській лінії. Проти прийняття нового закону завзято виступали консервативні посли в парляменті. Прем'єр Неру обстоював „революцію в поглядах" і в соціяльному законодавстві.

КОЛ. ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ІДЕ ДО ЕВРОПИ

Кол. Президент Труман із своєю дружиною і донькою в Ню Йорку, звідки він виїде незабаром на восьмитижневу поїздку до Европи. Другий від ліва — колишній спеціяльний дорадник президента Рузвелта і потому Трумана — суддя Семюел І. Розенман.

ІДЕН ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВИЯСНИТИ ТАЙНУ АНГЛІЙСЬКОГО НУРЦЯ

Лондон. — Справа таємничого зникнення найкращого нурця в англійській воєнній фльоті, коммодоре Лайонела Крабба, стала в середу 9-го травня предметом парляментарної інтерпеляції та бурхливої сцени після незадовільної, на думку опозиції, відповіді Ідена. Цей останній відмовився взагалі сказати щонебудь точного про обставини, в яких зник названий англійський нурець, заявивши тільки, що англійський уряд не був втаємничений „в те, що сталося" та що „для добра справи" не треба публічно розкривати її. „Не було б у публічному інтересі розкрити умовини, в яких імовірно коммодоре Крабб знайшов свою смерть" — заявив Іден буквально та нічого не відповів більше на дальші запити і крики соціялістичних послів. З натяку в короткій заяві Ідена та голосів англійської преси виходить, що Лайонел Крабб, який, не вважаючи на свій розмірно молодий вік 46 років, виступив був уже з військової служби, але часто виконував різні місії для адміралії, дістав тайну місію обслідити підводну частину совєтського кружляка „Орджонікідзе", який привіз до порту Портсмут диктаторів Хрущова і Булґаніна. Короткий офіційний комунікат англійської адміралії говорить, що „в околиці порту Портсмут" Крабб випробовував „деякі підводні апарати" та що він не вернувся з того досвідного завдання. Таємне світло на цю справу кидає вістка, подана одним англійським журналістом, наче б совєтський морський атташе при совєтській амбасаді в Лондоні виговорився, що сторожа на помості „Орджонікідзе" доглянула недалеко того корабля у воді „якогось чоловіка". Здогадуються, що большевики або схопили його і забрали з собою на тому кораблі, або вбили, кинувши підводну бомбу. Є теж теорія, чи Крабб не був на совєтській службі, бо тайна поліція буцімто розпитувала його приятелів про всі його дії. Крабб був одним із англійських героїв в останній війні і мав кілька високих відзначень. Офіційне твердження, що він згинув, полягає на факті, що не віднайдено його тіла.

Наради над роззброєнням відложені знову на пів року

Вашинґтон. — Геролд Стассен, уповноважений президента Айзенгавера для справи роззброєння, який склав Президентові докладне звідомлення про невдачу Лондонської конференції в цій справі, заявив журналістам, що він все ще „відмовляється бути песимістом щодо виглядів на порозуміння про роззброєння". Він заявив, що вправді на нарадах Підкомісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння зроблено в Лондоні „поступ", проте „поля розбіжностей багато важливіші від піль, в яких осягнено порозуміння". Інспекція, чи контроля у переведенні роззброєння, була в розмовах з большевиками завжди найбільшою перешкодою, як тільки заходила про це мова. Але „найтруднішим моментом" в теперішній стадії переговорів є плян Президента щодо контролі летунством: большевики публічно відкидали той плян, а приватно осмішували його. Стассен передбачує, що найближчим кроком у розмовах на тему роззброєння буде відповідь Булґаніна на лист Президента з 5 березня, в якому Президент пропонував „замороження" складів ядрової зброї у теперішній скількості. Свій „оптимізм" Стассен черпає з досвіду про большевицьку тактику, яка завжди говорила в різних справах „ні", поки одного дня признавала „так": так було, мовляв, з американським проєктом про міжнародну аґенцію для атомової енерґії для мирових цілей і про державний договір з Австрією. Названа Підкомісія складе своє звідомлення повній Комісії ОН для справ роззброєння, яка складається з 11 членів Ради Безпеки плюс Канада. Засідання тієї Комісії відбудеться мабуть у червні, але наступна нова серія нарад над цією безнадійною справою може найшвидше розпочатись десь в листопаді — грудні ц. р., коли збереться нова сесія Генеральної Ассамблеї Об'єднаних Націй.

Іден має покищо досить комуністичних гостей

Лондон. — Англійські соціялісти, незражені сумним досвідом з відвідин совєтських колективних диктаторів, напосілись, щоб англійський уряд запросив ще комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая. Англійський прем'єр Іден відповів дипломатично, не залишивши проте ніякого сумніву щодо свого погляду на цю справу: „Не думаю, що настав час, в якому було б доцільно підтримувати таку ідею". Він відмовився сказати, коли, на його думку, може настати такий „відповідний час", як також відмовився визначити тепер уже час своєї ревізити Булґаніна й Хрущова в Москві. Зате, коли спитали його в парляменті, чи англійський уряд запросить през. Айзенгавера, то Іден відповів: „Президент З'єдинених Держав знайде в кожній хвилині в Англії сердечну зустріч".

Польські комуністи „реабілітують" членів Армії Крайової

Варшава. — У зв'язку з „лібералізацією" совєтського курсу в Москві та під натиском польської публічної опінії, послушний Москві уряд сателітної Польщі змінив свою тактику у відношенні до колишніх членів підпільної польської військової організації за часів німецької окупації Польщі, відомої під назвою Армія Крайова. Членів Армії Крайової, яким офіційно, після вступлення до варшавського уряду колишнього екзильного прем'єра Міколайчика (який потім знову втік за кордон і живе у Вашинґтоні), признано амнестію, насправді переслідувано, відмовлювано приймати до високих шкіл, відмовлювано працю та й масово в'язнено. Сателітний „прем'єр" Юзеф Циранкевіч склав у цьому тижні у варшавському сеймі заяву з признанням заслуг тієї підпільно-революційної організації в боротьбі проти німців та признав теж, що „між цією нашою теорією і практикою траплялись, на жаль, різниці". Проте водночас варшавський уряд і польська комуністична партія зберігають надалі офіційну версію, що в знищенні Варшави та винищенні її 200,000 мешканців завинила Армія Крайова, яка, на приказ закордонного екзильного уряду підняла повстання проти німців у Варшаві. Комуністи надалі промовчують факт, що те повстання піднято на виразне домагання совєтського командування, яке, проте, потім зрадило поляків, бо червона армія, ставши під Варшавою по другому боці Висли, бездільно придивлялася, як німці винищують місто і повстанців, а совєтське командування відмовило дозволу англійському летунству користуватись підваршавськими летовищами.

НОВІ КРИВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ГРЕКІВ У СПРАВІ КИПРУ

ЮРБА ГРЕКІВ ДЕМОНСТРУВАЛА В АТЕНАХ У ЗВ'ЯЗКУ З ЕКЗЕКУЦІЄЮ ДВОХ ГРЕЦЬКИХ ТЕРОРИСТІВ НА КИПРІ

Атени. — В середу 9 ц. м. відбулися в столиці Греції Атенах бурхливі вуличні демонстрації, під час яких згинули три особи і багато було поранених. Багатотисячна юрба греків, між ними кілька тисяч студентів, демонстрували проти відкинення англійським губернатором Гардінґом на Кипрі просьби про помилування двох молодих греко-кипрських терористів, засуджених на смерть за виконання персональних атентатів. — Напередодні їх екзекуції демонстранти обкидали камінням будинок американського Інформаційного Центру і вибили в ньому вікна. В іншому місці демонстранти під радісні вигуки юрби спалили англійський прапор і несли його, як горіючий смолоскип. Атаку юрби на американський будинок пояснюють часописи невдоволенням греків, що американський уряд відмовився одверто підтримувати претенсії Греції до Кипру, та приявністю поміж демонстрантами багатьох комуністів. Поліція, скріплена відділами війська, відперла демонстрантів від будинку американського Інформаційного Центру і не допустила під будинок англійської і американської амбасад. Два останні будинки обведено колючим дротом. Поліція спершу стріляла в повітря, а потім в юрбу. Три особи вбиті, багато вранених. Такі самі демонстрації відбулися в Сальоніках, другому за величиною грецькому місті. Поліція не допустила юрби під англійський генеральний консулят, а в стрілянині поранено кільканадцять осіб. Ніхто з американців не потерпів, бо поліція негайно оточила готелі в Атенах, в яких зупинилось тепер багато американських і англійських туристів. Демонстрації в Атенах були — запевняють закордонні часописні кореспонденти — найгірші від 1944 року, коли то вибухла була революція проти німців, яка, після закінчення війни, продовжувалась як громадянська війна. Остання кривава демонстрація у справі Кипру відбулася в грудні 1954 р. Американські політичні чинники лякаються, чи ці останні демонстрації і виконання екзекуції на двох молодих греках на Кипрі не захитають в Греції про-західнього уряду прем'єра Караманліса, проти якого є сильна ліва опозиція. Однак англійський уряд буцім-то брав під увагу цю небезпеку, коли устійнював свою різку політику у відношенні до проблеми Кипру. На самому ж Кипрі військо і поліція прийняли широкі заходи безпеки проти можливих масових актів реваншу, що їх заповіли кипрські терористи на випадок, коли два кипрські греки, Михайло Караоліс і Андреас Деметрію, згинуть на в'язничій шибениці. Грецький міністер закордонних справ заклав офіційний протест перед англійським амбасадором в Атенах проти задуманої екзекуції. Американський амбасадор в Атенах буцімто інтервеніював в кипрського губернатора Гардінґа, але безуспішно. Екзекуція відбулася в четвер 10 травня на подвір'ї центральної в'язниці в Нікозії на Кипрі.

Два совєтські часописи спорять про підготову СССР перед війною з німцями

Москва. — Два совєтські військові часописи, „Красная Звезда" і „Военний Вестнік", висловили суперечні один одному погляди на стан совєтської армії в часі, коли німецькі війська заатакували Совєтський Союз літом 1941 року. „Военний Вестнік", який займається лише студіями військового досвіду з 2-ої світової війни та теорією і практикою модерної зброї, підтримує обвинувачення, піднесене у зв'язку з кампанією проти Сталіна, а саме, що совєтська армія потерпіла відомі удари в першій стадії війни з Німеччиною наслідком втрати свого командного складу, винищеного Сталіним в безглуздих процесах і розстрілах, і наслідком непідготови до тієї війни. Зате „Красная Звезда", завданням якої є пильнувати „чистоти ідеологічної лінії" у війську, виразно опрокинула той закид. „Красная Звезда" впевняє, що совєтська армія рахувалася з тим, що швидше чи пізніше гітлерівська Німеччина розпочне війну проти СССР і тому вона заздалегідь запаслась новітнім воєнним виряддом та зброєю. „Красная Звезда" далі пригадує, що колективний провід в політиці не має застосування в армії, де обов'язує принцип одиничного командування.

В СВІТІ

● **Бірма** продала свій риж СССР, Чехословаччині і Польщі за — цемент. Таку трансакцію перевела бірманська торговельна місія, яка виїхала була до тих країн, щоб закупити цемент для заплянованих у Бірмі новобудов. Тепер усі порти, доки і склади в Бірмі повні цементу, а навантажені кораблі все прибувають. Цемент лежить невикористуваний, бо нема сталі та інших будівельних матеріялів. Цемент під час 5-місячних дощів „монсуму" нищиться. Через брак місця в складах нищаться також мішки з цукром і мукою. Словом, знаменита трансакція!

● **Грецький журналіст Ґреґор** Стактопольос, який у 1949 році був засуджений на досмертну в'язницю за участь в убивстві американського журналіста, 34-річного Джорджа Полка, і який від того часу сидить у в'язниці, заявив, що його зізнання були вимушені і зажадав перегляду справи. Стактопульоса засудили за те, що він у 1948 році заманив Полка в засідку, де його вбили два комуністи. Полк ішов на зустріч з комуністичним ватажком.

● **38 втікачів з Юґославії** захопили вітрильник та два моторові човни і після неспокійної подорожі переїхали Адрійське море й добились до італійського порту в Анконі, де попросили політичного азилю.

● **Азійсько-африканські** держави, репрезентовані в Об'єднаних Націях, рішили інтервеніювати в справі французько-арабської війни в Альжирі. Делеґати цих держав звернулися до генерального секретаря ОН Гаммершилда, довівши йому до відома своє „глибоке зажурення" проливом крови в Альжирі.

● **1,000 німецьких** поліціянтів охороняють Винстона Черчила, який прибув до Ахену, щоб одержати особисту нагороду за заслуги в справі „єдности Европи", і до Бонну, щоб відвідати західньо-німецького президента Гойсса та канцлера Аденауера. Ця подорож старого Черчила має на меті заманіфестувати перед Москвою радикальну зміну становища Англії супроти Німеччини та визнання Англією тільки Німецької Федеративної Республіки. Німецька поліція побоюється якоїсь неприємности для Черчила збоку фанатичних крайньо-правих німецьких кол, які не забули Черчилові його протинімецької заїлости з першої і другої світових воєн.

● **Роберт Лякост**, французький міністер для справ Альжиру, впевняє, що тамошні арабські партизани, перейшовши з тактики військових операцій до тактики масових індивідуальних актів терору і нічних нападів на безборонні фарми, хочуть спровокувати масові репресії і витворити цим такий заколот в Альжирі, щоб прийшла закордонна інтервенція. Лякост вірить, що партизанський рух буде зламаний, але тим часом ситуація в Альжирі стає щораз гірша.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На пів року	6.50	One year	$12.00
На три місяці	3.50	Six Months	6.50
На рік	$12.00	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОЛІТИКА НАХАБНОСТИ

Нова совєтська „колективна диктатура", визнавши неуспішними старі, сталінські методи непримирної, воюючої дипломатії, почала застосовувати передусім у зовнішніх взаєминах із Заходом не так політику усмішок чи примирливости ,як просто політику нахабности, політику отого влізливого крамаря, що, викинений одними дверми, влазить у другі двері, і, виявлений в ошуканстві та злодійстві, прикидається настирливо й облесливо усібленням усіх чеснот, найщирішим другом і приятелем, що дбає про інтерес не свій власний, а свого ближнього, контрагента.

Ця нахабність характеризує кожну совєтську пропагандивну чи дипломатичну акцію. Совєтські „колективні" володарі, хоч і знають добре, що світ освідомлений прекрасно не тільки в їх моральній вартості, але й у їх співучасті у злочинах Сталіна та в повній їх відповідальності саме за ці злочини, — пускають в рух і проводять, обраховану на замилення очей і понять зовнішнього західнього світу акцію „розвінчання" Сталіна, вважаючи, що безкритичний здебільша і цілком вже таки довірливий громадянин тієї чи іншої західньої держави повірить після барабанного пропагандивного вогню не так комуністичної, як підведеної на те хитро самої ж „капіталістичної" преси, що у всьому був винен Сталін, а не вони. Знають же кремлівські верховоди, що коли безупину втовкмачувати щось у голови людей, то навіть і найбільш критичні чи скептичні захитаються в своїх переконаннях і повірять у те, що чорне є білим, що винним в усьому, особливо ж у поганих взаєминах з Заходом були не вони, найближчі соратники Сталіна, а тільки він один — палій війни, злочинець, що мав на меті лише одне — ліквідацію „чесних і мирних" комуністів.

Такою ж самою, просто неприємною для кожного, хто має хоч трохи вичуття якоїсь міри і моралі, нахабною поведінкою „відгонять" останні відвідини Хрущова і Булганіна у Великій Британії. Впросившись улізливо в гості до Ідена і не зважаючи на те, що громадська опінія Великої Британії наставлена вороже до цих відвідин і трактує їх, як масових душогубів, відповідальних за всі безчисленні злочини совєтського режиму на протязі останніх 30 років, — Хрущов і Булганін використовують нахабно своє становище керівників уряду чужоземної держави, приїжджають до Англії після забезпечувальної акції проведеної „шакалом" і „бандитом" — як його називала англійська преса — Сєровим і примушують не тільки Ідена, але й королеву Британської імперії і членів королівської родини, кревних помордованих большевиками російських царів, вітати їх, усміхатися до них і стискати їхні катівські закривавлені руки. І знову ж пересічний громадянин Заходу не знає, що думати: Не такі ж може вони і страшні, оті Хрущови і Булганіни, коли вміють так люб'язно поплескувати по плечах синів Альбіону, гордовитих британців, і виторговувати концесії на торгівлю ,культурні зв'язки та й інші вже таки політичні поступки.

Або узяти для прикладу всі совєтські дипломатичні виступи — на терені Об'єднаних Націй, на тій чи іншій міжнародній конференції чи зустрічі. Завжди і в усьому нахабність ,обрахована або на наївність, або хоч би тільки на встановлені між дипломатами приписи доброго тону, які не дозволяють брехунів називати брехунами і злочинців злочинцями. І такий собі Зарубін, відомий із шпигунських афер в інших державах, використовуючи своє становище амбасадора в ЗДА, організує цілком уже явно викрадання із „країни свободи" людей, які знайшли там політичний азиль, або — вже менше явно — вербує до шпигунської роботи службовців американських урядових установ, як це виявили востаннє переслухання сенатської комісії для дослідження протиамериканської діяльности. Зарубін та його агенти швендяють по ЗДА, як у себе вдома, прикидаючись на добавок жертвами . . . американських „паліїв війни".

Слабою сторінкою кожної політики нахабности є те, що її не можна продовжувати в безконечність. Скорше чи пізніше обманювана громадська опінія, чи ошукувані контрагенти, втратять терпець і розкриють всю облуду і забріханість нахабників. Всі дані вказують на те, що до цього йде: що громадська опінія вільного світу, зокрема Америки, прокидається і совєтській ароганції протиставляє з одного боку, принципи чести і моралі, а з другого — готовість дати їй відповідну відсіч.

ДИВОГЛЯДИ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

До багатьох дивоглядів сучасного світу приєднається незабаром ще один, найдивогляднiший, коли рабовласницька Москва приступить до конвенції, яка заборонятиме і осуджуватиме примусову працю. Це її приступлення дуже нагадує відому практику американських ґанґстерів, які під час прогібіції всіми своїми силами й впливами намагались зберегти прогібіційний закон на те, щоб могти займатись ґанґстерським ділом і доробитись величезного майна, продаючи алькоголь проти закону. Історія совєтської участи в конвенції проти примусової праці така:

Одною з десяти постійних так званих фахових агенцій Об'єднаних Націй є Міжнародна Організація Праці (Інтернешенел Лейбор Організейшен, ІЛО). У статуті цієї організації, достосованому до чартеру ОН, сказано, що завданням ІЛО є „сприяти встановленню тривкого миру через підтримування соціяльної справедливости; поліпшувати через міжнародну акцію умовини праці й життьовий стандарт; і — допомагати економічній і соціяльній стабільності". Очевидно, що як тільки почала діяти ця агенція ОН, відразу ж виринула проблема примусової праці, на якій — як це відомо у всьому світі — спиралася економіка гітлерівської Німеччини під час останньої війни і на якій спирається економіка всіх комуністичних країн ,в першу чергу СССР та комуністичного Китаю. Жадної совєтської п'ятирічки не було б можна перевести без мільйонів безплатних рук, здобутих через засудження на примусові роботи невинних людей, які з будь-яких причин видавалися большевицькому режимові невигідними чи небезпечними — на волі. Ця агенція ОН призбирала величезний фактичний матеріял про ситуацію на ринку праці всіх країн світу, про робітниче законодавство і спеціяльно — про стосування у практиці невільничої праці. Останні відомості говорять, напр., що навіть у маленькій Альбанії комуністичні диктатори наслідують свого совєтського „старшого брата" в користуванні невільниками для реалізації запляннованих робіт.

Дебати в Міжнародній Організації Праці велись інколи з драматичними епізодами — з протестами і лицемірною арґументацією комуністичних представників. Очевидно, що згідно з совєтською пропагандою — в Совєтах нема взагалі невільничої праці, а тим паче не притягається до неї політичних противників режиму чи людей, відданих Церкві. Там же взагалі нема політичних злочинців, а є тільки злочинці кримінальні, і тому совєтське законодавство не знає „політичних злочинів", як знало їх карне право в царській Росії (за царату — „політичні" мали цілу низку привілеїв, які, очевидно ,при різних вимірах кари, ставали фіктивними, але й інколи значно облегшували долю в'язнів). А вже за релігійний світогляд нікого в СССР не каралось і не карається, бо ж найдемократичніша у світі сталінська конституція ґарантує свободу віри!

Не зважаючи на всю облудність комуністів, Міжнародна Організація Праці, спираючись на фактичному матеріялі, віддавна приготовляє текст міжнародної конвенції, яка забороняла б примусову працю. Всім членам ІЛО давно розіслано квестіонар з запитом, чи вони готові приступити до такої конвенції. Її проєкт розглядатимуть в червні цього року на сесії Міжнародної Організації Праці.

І ось Совєтський Союз, разом із 46 іншими державами, відповів „так". Совєтський Союз готовий підписати нове міжнародне зобов'язання, цим разом таке, що стосується прав людини, як суверена своїх власних рук. Ясно, що від цього ані на йоту не покращають умовини праці в Совєтському Союзі, і далі, під покришкою „добровільного" набору ,примусово висилатимуть сотні тисяч молоді на „освоювання цілинних земель", чи на упромисловлювання Сибіру. Також і далі як невільники працюватимуть селяни по колгоспах, існуватиме, за зразком аракчеївщини, заборона довільно змінювати працю і мільйони людей каратимуться по таборах примусової праці, створених для того, щоб даремною працею добувати руду, корчувати велетенські заліснені простори, будувати шляхи і водні канали. Господарські пляни в комуністичних державах, які є власними підприємцями, далі видаватимуть мінімальні гроші на робітничу силу, потрібні для втримання передусім поліційного апарату, щоб беріг невільників у таборах, і щойно за другому пляні на той харч нижче людської гідности ,який втримує невільників при житті. Але совєтський уряд урочисто задеклярує свою вірність принципам нової конвенції і заявиться проти всього того, що він робив, робить і робитиме.

З цього приводу вив'язалась в американській пресі дискусія на тему: яку вартість мають конвенції, які залишаються на папері. Договір про роззброєння не може дійти до ладу тому, що західні держави не хочуть погодитися ні на яке роззброєння, поки не буде осягнене порозуміння щодо створення міжнародної контрольної комісії, поки така комісія не буде зорганізована і у практиці не докаже, що вона дійсно всилі виконувати свою місію. І слушно: чого ж варта міжнародна умова, коли неможливо ствердити, чи партнер - контрагент також тримається її, чи лише хоче використати її для однобічної користи?! Отож: чого варта умова про осудження, скасування і заборону на майбутнє примусової праці, коли не буде ніякого контрольного та екзекутивного органу, який стежив би, щоб постанови такої конвенції були виконувані в практиці?! Одні кажуть, що хоч наперед відомо, що комуністичні держави не будуть дотримуватись цієї конвенції, проте треба закріпити бодай на папері принципи свобідної праці для людини в цілому світі. З другого боку можна почути арґументи, що з конвенції, яка не має реальної вартости, більше шкоди, як користи, бо в такому разі виставляється тільки на осмішення святі принципи, що ними повинен керуватися світ. Але ж те саме стосується взагалі чартеру Об'єднаних Націй з усіми його світлими принципами, вичисленими в 10 точках вступу плюс перша його точка про ,цілі" і „принципи" та 62 стаття про „пошану людських прав і основних свобід для всіх". Те саме стосується теж існуючої від червня 1949 року Комісії Людських Прав ОН, яка осуджує „нелеґальні арешти, тортури, невільництво і примусову працю". З усіми цими „признаннями" і „осудами" погодились Совєти, все це попідписували, і безкарно, навіть без докорів збоку інших членів Об'єднаних Націй, глузують з тих постанов і з власних підписів.

Цікавим парадоксом є тут така дивна подробиця, що поміж державами, які довго не відповідали, чи вони готові приступити до конвенції про заборону примусової праці, були З'єдинені Держави. А відомо, Конституція ЗДА забороняє примусову працю, з тією різницею, в порівнянні з конституцією Сталіна, що тут Конституція є для уряду і Конґресу святістю і що також її 13 Додаток про свободу праці дотримується, як самозрозумілу справу. Американські урядові чинники, погоджуючись цілком з принципами такої конвенції, висловили сумніви щодо доцільности метод, стосованих при її реалізації. Щойно два дні тому речник уряду заявив, що ЗДА також підпишуть конвенцію.

Чи не цікаво, що уряд держави, де свободу праці піднесено в теорії і практиці до найвищих висот, мав сумніви щодо міжнародної конвенції проти невільничої праці, а диктатори країни, де процвітає невільнича праця, охоче таку конвенцію підписують?!

Ярослав Курдидик

СЛІДСТВО ПРО БОЄЗДАТНІСТЬ ЗДА

Ще задовго перед тим, як Хрущов під час своєї останньої поїздки по Англії бундючно заявив про те, що, мовляв, СССР у недалекому часі матиме ракетні стрільна, якими зможе досягнути кожну бажану ціль на нашій плянеті, — у ЗДА розпочалося слідство для перевірки боєздатности й обороноздатности Америки ,а в ширшому розумінні також і цілого вільного світу. Слідство переводить створений для цього конґресовий комітет на чолі з кол. секретарем летунства й високим старшиною сен. Саймінґтоном. Здавалося б, що таке слідство повинно було б мати в собі всі познаки своєрідної сенсації. Але так воно не є. Основне завдання, що його намітив собі згаданий комітет, — вияснити, чи турботливі заміти, які появилися останнім часом в американській пресі про недомагання в американській боєздатності й обороноздатності — правдиві й обґрунтовані. Якщо ці заміти правдиві, то треба знайти причини, які такому станові сприяли, і чимскорше їх викоренити, щоб ситуацію направити.

Всяка критика, але критика речева й поважна, має в собі позитивні прикмети пересторги, як також діючі й конструктивні фактори. Це, мабуть, і було одною із головних причин, чому частина поважної американської преси намагається розглянути питання боєздатности й обороноздатности ЗДА у найширшій площині, даючи цьому преважливому питанню всебічні вияснення й завваги.

Може поки ще викристалізується дійсний образ положення найкраще буде прийняти таку думку, що ЗДА, як головна світова мілітарна потуга, попали в своєрідну кризу неспівмірности, або точніше — у стан, в якому доводиться переорганізовувати й перебудовувати всю дотеперішню військову доктрину, на зміну якої почали впливати не лише революційний розвій техніки й атомової зброї, але й назріваюча паралельно потенційна міць її противників. Це й зумовляє головним робом те, що ЗДА хоч-не-хоч примушені переставитися з положення, в якому досі домінуючу ролю грали у них саме тільки наставлення для оборони та евентуальної відплати, на ролю запобіжного, а то й явного та зачіпного напасника.

Для точного з'ясування цієї своєрідної „перетасовки" може найбільш переконливо звучить заввага генерала Б. Феллера, одного з близьких співробітників генерала Мек Артура, що, мовляв, навіть такий великий мілітарний ум, як ум фон Клявзевіца, не зумів передбачити глобального зудару у його дійсному змісті, і чому ж тоді дивуватися, що ЗДА роблять помилки. Бо й справді — від сучасних полководців вимагається просто неймовірної універсальности. Адже ж з перспективи майбутнього зудару виходить наявно, що майбутні полководці повинні мати універсальні знання — вміти командувати великими змоторизованими а р м іями, орудувати ракетними й атомовими стрільнами, пристосовувати економіку до воєнного положення, розумітися на всіляких дипломатичних тонкощах і вміти вхопити той надзвичайно важливий кульмінаційний момент, у якому від одного наказу полководця можуть не тільки постати радикальні зміни на розляглих фронтах, але й цілі держави можуть потерпіти, а то й взагалі перестати існувати.

Усе це, як бачимо, вимагає не лише велетенських здібностей ,але й досвіду та нових „мілітарних формул" теоретиків ,типу „модерних" фон Клявзевіців, що створили б і зарисували напрямні у сучасній стратегії.

Американський мілітарний провід, що виховувався теж під впливами „старої школи Заходу", починає щойно тепер чітко розуміти дійсну природу комуністичної воєнної конспірації, яка не визнає ніяких прийнятих у міжнародному праві взаємовідносин, зобов'язань та дій, а додержує і здійснює тільки свої власні грабіжницькі напрямні, що мають на меті:

1. Залляти Західню Европу червоними полчищами, знищивши при тому Англію так, щоб вона перестала бути на майбутнє будь-якою загрозою для СССР, 2. створювати в світі запальні місця, а поблизу своїх кордонів кожну хоч би й найменшу зачіпну акцію відплачувати атомовою зброєю, щоб таким чином наганяти паніку на альянтів, 3. заблькувати своєю „москітовою фльотою" підводних човнів усі головні водні магістралі і вибити в першу чергу з ладу ракетними стрільнами західні авіоносці, що, як плаваючі військові бази, можуть накоїти СССР найбільшої шкоди, 4. включити теперішні дипломатичні поїздки до арсеналу совєтської стратегії, ціллю якої є дослідити й приспати настрої Заходу, а приспавши використати найближчий час на завершення розбудови своєї мілітарної машини.

Згадане на початку слідство має розглянути таємний звіт про теперішню силу бойового летунства й фльоти СССР, поданий директором розвідчої централі, Алленом Доллесом, і перевірити, чому для противаги совєтським підводним човнам ЗДА не розбудовують своєї власної „москітової фльоти", а будують переважно морські велетні типу авіоносця „Саратоги", що вже є третім з черги того роду, і в найближчому часі плянують побудувати ще сім подібних морських кольосів. Слідство має також перевірити правдивість вісток про перевагу, буцімто совєтського летунства і цьому відповідно запобігти.

Треба бути заздалегідь приготованим на те, що вислідки згаданого слідства не будуть подані до відома, бо ж і не можна очікувати, щоб оприлюднювано точні дані про те, які зміни переведуть ЗДА для того, щоб діймаючо переважати комуністичний світ своєю боєздатністю і обороноздатністю.

„ЯЛТА ЯК ТАКА"

Розсіяні широкою діяспорою по різних континентах, позбавлені матеріяльних засобів на систематичну роботу, заабсорбовані внутрішньо-політичними труднощами, наші політичні центри назагал не прив'язують належної ваги до розробки проблем, що їх видвигає наша зовнішня політика. Коли такого роду питання дискутуються, то хіба на сторінках преси — от як, напр., недавно питання доцільности чи недоцільности, з українського погляду, членства УССР в ОН. На такому тлі мило вражає вістка, що Політична Рада УККА, на своїм засіданні 10 березня, широко продискутувала „питання Ялти". Тобто складну й дразливу проблему нашого становища до прийнятих на Ялтинській конференції постанов „великої трійки". Вважаємо, що ця ініціятива заслуговує на підтримку, що до того діла повинні докинути свою лепту, свою опінію, всі громадяни, які є ознайомлені з проблемою і вспіли скристалізувати свої погляди на неї. Цікавимося тою справою не відсьогодні (цикл статтей у фюртському „Часі" наприкінці 1948 р. і на початку 1949 р.: „Нація поневолена, але державна", Мюнхен 1953, ст. 57-69), тому хочемо присвятити їй цих кілька рядків. Конкретно, хочемо висловитися про найскладніше з дискутованого в Політичній Раді комплексу питань: як боронити ялтинські постанови відносно нашого західнього кордону, беручи під увагу осуд ялтинського порозуміння американською та взагалі західньою опінією.

„Приймати й використовувати, як арґумент, домовлення в Ялті у справі Західньої України, ще не означає „визнавати" чи „не визнавати" Ялту як таку — читаємо у передовій статті „Свободи" з 14 березня, присвяченій засіданню 10 березня. Тобто, виривати з одного міжнародньоправного акту те, що нам догідне, відкидаючи решту. Згадана стаття (наше єдине джерело інформації про засідання з 10 березня) не пояснює, як умотивувала Політична Рада свій аналітичний підхід до ялтинських постанов. Беручи під увагу поважний рівень нарад — що вичувається, читаючи згаданий газетний звіт — не маємо сумніву, що Політична Рада оперла відмежування одної ялтинської постанови від інших на якомусь твердому критерії. Але — беручи під увагу вагу та складність питання — вважаємо за відповідне вказати на один критерій, який не заломиться під твердим скальпелем критичної аналізи.

Нема причини вважати „Ялту як таку" за один неподільний моноліт. Передусім, легко відділити польську справу від інших, які теж були дискутовані на Ялтинській конференції. Коли на тому самому курорті ті самі люди обговорювали справу Польщі й Сахаліну, не виходить з того, що існує якась одна неподільна польсько-сахалінська проблема. Так само як не існувало ніяке спишсько - банатське питання, дармащо долю Спишу і Банату вирішив Тріяновський мировий договір 1919 р.

Але коли йде про саму Польщу, виразно зарисовуються два питання, які є різні суттєво і до яких зайнято різну поставу під час ялтинських нарад: це питання польського уряду та польського східнього кордону.

Питання польсько - совєтського кордону, як і кожне питання міждержавного розмежування, наскрізь міжнародно - правне, тому вповні підходить на тему міжнародної конференції. Дивним може видаватися хіба те, що у вирішенні цього питання брали участь Америка й Англія, зате не брала участи Польща: ту аномалію розглянемо під кінець нашої статті. Питання польського уряду по суті наскрізь внутрішнє, виходить поза межі міжнародного права. Воно стало предметом міжнародної конференції лише тому, що — від анектування польської держави 1939 року — на її території не було польської державної влади: раз та влада

(Закінчення на стор. 3-ій)

С. Парфанович

НЕДОРУЧЕНИЙ ЛИСТ

(1)

Проходячи біля стола в таборі втікачів, ви спиняєтесь і приглядаєтесь до жінки. Вона саме скінчила писати, підносить голову, вкриту налетом сріблини, і склавши папір, подає вам його. Вам, що спитали в неї, чому покинула батьківщину і не вертається.

Взявши в руки жмуток записаного паперу, зразу ж таки починаєте читати:

„До жінок світу!

Другий рік минає, як ми покинули нашу батьківщину і з закривавленим серцем пішли скитатися в чужину. Ми пішли туди добровільно, ніхто не вивіз нас, не евакуював і не примусив. Вам дивно це, жінки світу? Послухайте, як воно ділялось. Та, напевно, не лише зі мною. З тисячами їх, що тут, в таборі і з мільйонами, що залишились живі або мертві там далеко на нашій батьківщині. Киньте оком на карту Східньої Европи. Там, на півдні, великий простір нашої України. Але ми, мій рід, не з великих цих просторів, а з їхнього західнього клаптика: Галичини. І ми зазнали большевицького панування тільки два роки. Тільки два! За тих два роки ми пережили більше, ніж вам, жінкам вільного світу, довелося б пережити за найдовше життя. Прочитавши ж, не питайте, як жили наші брати цілих двадцять два роки. Або краще: спитайте їх ось тут, біля мене: цих матерів, жінок, дітей, батьків і всіх, що скупчилися в цегельнях. Кожен з них від найстаршого до наймолодшого зуміє вам розказати стільки, як я, а то й багато більше.

Я — жінка й мати. Не політик, не активний борець. Я одна з мільйонів рядових жінок мого народу. У мене був чоловік, добрий і розумний. Я мала трьох синів і одну дочку. Я вже літня жінка і у мене є внуки. Так, вони ще є, бо тих інших вже немає.

Чоловік мій з найранішої молодости був журналістом. У простій лінії — „пролетарського походження".

Найстарший син, Роман, був адвокатом в одному з міст Галичини. Другий син, Степан, як і батько, був журналістом - письменником, а наймолодший Василь був учителем. Людина тиха і роботяща. Усі вони до війни були вже подружені й мали дітей. Дочка моя Олена була теж заміжня. Її чоловік був фізкультурником і у них було двоє дітей.

Як бачите, пересічна сім'я: батьки, діти, внуки. Мільйони таких живуть і працюють на цілому світі. Це спокійний, працюючий середній стан, позитивні члени громадянства. Послухайте ж, що з ними сталося впродовж не цілих двох літ большевицької влади в нашій країні.

Чоловік мій, хоч вже не молодий, став до праці. Вересень... жовтень... листопад 1939 року. З початком грудня його заарештували. За що?

Що з ним сталося далі? На заході арештованих судять. Але в СССР явні суди — тільки для показу. Звичайних людей або не судять зовсім, і вони зникають без суду й слідства, або судять потайки і замучують в підземеллях тюрем, примушуючи признаватися до ніколи не поповнених злочинів. Ними теж заповнюють концтабори у безмежному Сибіру, на безводних степах, на каторгах, у тайзі, в копальнях.

Мій чоловік — зник. Як безліч жінок і я стала ходити до прокурорів, до НКВД, до тюрем. Шукати, просити, благати. Спершу приймали посилки, випитували, списували зізнання. Потім відмовились приймати, заявили, що такого немає у них і нічого про нього не знають... Звичайна доля мільйонів совєтських громадян.

Дивуєтесь спокоєві, з яким це пишу? Знайте, всі радянські жінки такі спокійні. Вони не плачуть, не побиваються, не нарікають. Вони працюють далі й з тривогою дивляться на решту своєї сім'ї. Бо коли зникне один — мусять гинути всі. За батька — сини, діти, внуки. Смерть і заглада стоять над цілою сім'єю навіть над братами, сестрами, кузинами. Тож нічого плакати: завтра й їх не стане, завтра зникнуть усі.

І я дивилась з тривогою на моїх синів, на моїх онуків. Від неї дні стають страшні, ночі ще страшніші. Чужі кроки приводять ваше серце до биття, кожна поява незнайомого відбирає рівновагу духа. А потім вони вже стають спокійні, дуже спокійні, оці матері й дружини совєтських громадян.

Одного з таких днів прийшла вістка: мого найстаршого сина, Романа, оцього адвоката, заарештували. Тоді винищено майже всіх юристів. Це, мовляв, вороги народу, вони служили не трудящим, а державі. По році шукання його дружина дістала вістку, що його перевезено до Києва, суджено і засуджено на вісім років каторги. Людину, що жила в іншій державі, що супроти нових панів не мала ніякої провини, що могла з користю працювати для них і народу. Але був українцем.

Чи живе він ще десь у безвістях, мій Роман, мій син незрівняний?

Але в мене були ще два сини і я дрижала за їхню долю. І тому, окрім свіжих зморшок, ніщо не зраджувало того, що ділялося зі мною. Я стягнула до себе невістку з дітьми Романовими, і ми разом стали боротись вже тепер за їхнє життя. Ольга-синова — пішла працювати як з а в і д у в а ч к а гуртожитку, а я зайнялась онуками. Праця Ольги, крім мінімального заробітку, давала нам право задержати мешкання, бо інакше, як жінки арештованих, ми повинні б були піти на брук.

Степан, мій другий син, як я згадувала, був письменником. Оце тепер він стояв на роздоріжжі: писати чи ні. На щастя, його не прийняли до спілки письменників. Тож я була рада, що син мій не пішов за своїм природним покликанням і що його не прийняли. Бо й як же писати в тих умовах? Мій син дістав три теми до писання: новелю про „добровільне" прилучення Західньої України до Східньої, новелю про польські вибори і третю — про дружбу народів.

Дорогі Сестри, чи Ви писали коли? Чи ви знаєте, що значить писати з наказу і за наперед встановленою тенденцією. Мій Степан мучився, ходив по хаті, сідав, писав і дер написане, курив, не спав. Вкінці зрозумів, що з наказу не годен нічого творити, і завдання не виконав. Так перестав бути письменником. Бо бути письменником — це беззастережно служити режимові, і писати тільки те й так, як вимагає партія большевиків. А вона вимагає похвал, поклонів, агітації й вихваляння режиму, що поневолює й убиває.

Степан пішов до банку як службовець. Ми зідхали з полегшею, думаючи, що йому безпечніше в конторі. Одного дня його покликали до НКВД і, пригадуючи провини батька й братів та під загрозою: в и н и щ и т и решту родини, зажадали, щоб підписав зобов'язання „служити батьківщині". Що це за зобовязання? Невже ми всі не служили їй без підписування з о б о в'язань? Мій син і сам добре знав. Думав, що, не маючи до нього довір'я, таким способом наглядатимуть за ним.

МИНУЛО ЛІТО . . .

Минуло літо . . . Дні зелені
Не повертаються з імли.
Навпроти дому юні клени
Багрець на себе узяли.
Чи день встає, чи ніч волога —
Вітри шугають без кінця.
Спадає листя на дорогу,
Неначе різьблені серця.
Негожа злива ломить віти,
Туман їм кору дощілив,
Все зносять клени гордовито,
Не нахиляючи голів.
А ще мороз на них повіє
І пропече до глибини.
Та він не вб'є у них надію
Зустріти подихи весни.

ВАЛЕНТИНА ТКАЧЕНКО

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ПОХОРОНИ РЕД. І. НІМЧУКА

Сумна вістка про смерть ред. Івана Німчука долетіла вже до найдальших закутин світу і витиснула гірку сльозу в кожного, хто знав цього невтомного робітника пера, який 44 роки служив жертвенно Україні, добиваючись кращої долі і волі для українського народу. Українське громадянство Алберти і взагалі Зах. Канади мало змогу довідатись про смерть ред. І. Німчука і з сторінок едмонтонського щоденника „Ди Едмонтон Джорнал", що в середу 2 травня ц. р. помістив короткий життєпис Покійного і його світлину, а радіовисильні в Едмонтоні подали коротку вістку в англійській мові у вівторок, 1 травня, з тим, що її повторено в четвер 3 травня в українській радіопередачі, передаваній кожного тижня в четвер від год. 9.30 до 10 вечором заходом Централі Українців Католиків Едмонтонського Екзархату. Ще недавно , в лютому ц. р., одна з радіопередач, що їх веде старший пластун інж. Л. Романків, була присвячена заслугам Наукового Т-ва ім. Шевченка, і тоді дійсний член, цього Т-ва, д-р І. Німчук, як голова Осередку НТШ в Едмонтоні, виголосив коротку доповідь для слухачів. І хоч переобтяжений працею в Редакції „У. Вістей" встиг зорганізувати дві наукові сесії: загальну (з історії та українознавства в Канаді) в лютому ц. р. і Шевченківську в березні ц. р. та популярні виклади з нагоди 100-их роковин з дня народження І. Франка, від. 15 до 29 квітня ц. р.

А що завдяки своїй милій товариській вдачі, своєму хрустальному характерові користувався правдивою пошаною і повагою між усім українським громадянством Едмонтону без огляду на час свого прибуття до Канади та приналежність до поодиноких організацій чи теж його поділ за віроісповіданнями, — простора заля Народного Дому в п'ятницю 4 травня ц. р. вечором була виповнена вщерть українським громадянством Едмонтону під час Заупокійної Панахиди. До неї стануло в год. 8.30 вечором 51 священиків під проводом старенького мітрата о. д-ра В. Лаби (о. протоігумен В. Шевчук, ЧСВВ та о. М. Ханас, ЧСВВ, парох церкви св. Василія Великого в південному Едмонтоні, до якої належав ред. І. Німчук від перших днів свого побуту в Едмонтоні і приймав найактивнішу участь в її житті, далі о. канцлер М. Сопуляк, головний директор В-ва „Українські Вісті", о. В. Тарнавський і о. д-р Камінський). Співав мужеський хор архикатедрального храму св. Йосафата під управою о. ігумена Б. Слободи, немов сплачуючи довг вдячности супроти Покійного, який не тільки любив і дорожив хоровим співом, але і сам приймав своєчасно активну участь в хорах: чоловічому — українських студентів у Львові „Бандурист" та мішаному „Львівський Боян", які під орудою талановитих диригентів причинились чимало до поглиблення культури між українським народом та поширювали добре його ім'я між чужинцями.

Покійного робітника пера попрощав зворушливою промовою один з давніших його приятелів, адв. д-р М. Росляк, який по своєму приїзді до Канади працював кілька років в Редакції „Українських Вістей" разом з ред. І. Німчуком. Свою промову з біографічними даними і характеристикою Покійного закінчив прощанням від робітників пера, розсіяних по цілому світі, від родини тут і там за залізною заслоною, та від громадянства Едмонтону. Під звуки „Вічная пам'ять" присутні перейшли попри домовину Покійного.

Похоронні обряди відбулись щойно в суботу 5 травня ц. р., в архикатедральному храмі св. Йосафата, від год. 9.30 рано до 12-ої вполудне, в приявності Владики Кир Ніля, 9-ох священиків та вірних, які своєю численною участю прийшли віддати останній поклін Покійному за його віддану працю та зразкове життя. Похоронні обряди започаткували: о. протоігумен В. Шевчук, ЧСВВ, парох архикатедрального храму св. Йосафата о. ігумен Б. Слобода й о. канцлер М. Сопуляк. Заупокійну Службу Божу відправив о. М. Ханас, ЧСВВ, як парох Покійного, в асисті о. протоігумена та о. канцлера в приявності Владики Кир Ніля, який сидів на троні, в асисті о. мітрата Лаби та церемонієра о. д-ра Камінського. Покійного попрощав під кінець Служби Божої о. мітрат Лаба. До послідного цілування та кінцевої панахиди в церкві станув Преосвященний Владика Кир Ніль в асисті о. мітрата Лаби, о. протоігумена Шевчука, о. канцлера Сопуляка, о. ігумена Слободи, о. М. Ханаса, о. сов. Чопея, о. д-ра Камінського та о. Д. Грещука. Тлінні останки Покійного внесли і винесли з церкви члени його родини, односельчани і від робітників пера д-р М. Росляк. Похоронено Покійного на новововідкритому українському цвинтарі св. Михайла в Едмонтоні, де панахиду відправив о. мітрат Лаба в асисті п'ятьох священиків: о. протоігумена Шевчука, о. канцлера Сопуляка, о. Ханаса, о. Чопея та о. Камінського. Свіжу могилу на новому цвинтарі вкрито вінками.

Хай же вільна канадійська земля буде легкою прахові Твойому, Дорогий Наш Приятелю, невтомний робітнику пера. В. И. П.

А. Хом'як.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ВШ. Панове:

Кілька тижнів тому я вислав до „Свободи" до поміщення заклик: „Нова Культурна Станиця" в справі піддержання української радіо-програми в Алентавні. Цей заклик був видрукований щойно в числі 78 з 25. 4. 956. Тим часом, від 1 квітня змінено час надавання програми з 9-тої год. рано на 8-му год. ввечорі. Тому дуже прошу помістити спростування, що українська радіопрограма буде надавана кожної неділі від 8-мої до 9-тої години вечером.

Володимир Чубатий.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Загальні Збори Т-ва Прихильників УНРеспубліки.

22 квітня ц. р. відбулися в Літ.-Мист. Клюбі річні Загальні Збори Т-ва Прихильників УНРеспубліки. На збори з'явилося поверх 70 осіб. Головував на зборах п. І. Крамаренко. Зі звіту Комісії видно, що в звітному періоді Т-во має досягнення: збільшилось членство, кількість постійних платників датку на УНР зросло в Ню Йорку до 170 осіб. Улаштовано доповідь М. Степаненка про радіовисильню „Визволення", що закінчилася дискусією і речевою критикою непередрішенської плятформи АКВБ. Також зроблено кілька виступів у пресі на теми, пов'язані з діяльністю УНРади, з виступами інж. О. Войдуника в ЗДА тощо. Протягом звітного року зріс громадський авторитет Т-ва і збільшилось зацікавлення працею його членів, а також ОДУМ-у, яке виділило для праці в новій Управі три активних члени. Збори обрали нові керівні органи, що складаються наполовину з нових і старих членів.

На зборах виступав з інформативною доповіддю про Державний Центр УНР уповноважений ВО УНРади д-р К. Паньківський. Окресливши коротко політичну ситуацію, доповідач вказав на потребу активізації нашої зовнішньо-політичної діяльности. Для цього в УНРаді, як нашому політичному Центрі — повинні згуртуватись всі ліпші політичні кадри. Заініційована ВО УНРади співпраця українців в мюнхенському Інституті совєтознавства і в радіо „Визволення" виправдала себе. Представництва ВО УНРади провадять удалу і корисну діяльність. Особливо слід відмітити активну діяльність інж. А. Кішки. Створений зусиллями УНРади Паризький Бльок остаточно оформився, як Ліга визволення поневолених народів СССР і має на своєму конто чимало успішних акцій. У ЗДА засновано секцію Ліги визволення під головуванням д-ра К. Паньківського. Доповідач вважає, що до кризи в УНРаді спричинилися нездорова громадська атмосфера й обмежена кількість наявних у Німеччині політичних кадрів. Він з признанням підкреслив жертвенну працю 4-х членів ВО і висловив надію, що президентові д-рові С. Витвицькому вдасться зліквідувати всі ненормальности в УНРаді. Його від'їзд до Европи намічений на початок червня ц. р.

Збори розглянули також питання підготови до відзначення 30-річчя смерти св. п. С. Петлюри. З інформацій і виступів присутніх на зборах з'ясувалось, що на терені Ню Йорку в цій справі не все гаразд — є нездорові ухили, що можуть відбитись неґативно на святкуванні, що має відбутись 26-го травня ц. р.

Збори одноголосно рішили: 1) Доручити Президії в імені зборів звернутись із закликом до української громади в Ню Йорку про масову участь в Академії, яка повинна показати нашу національну солідарність і вірність державницьким традиціям; 2) Просити УККА зобов'язати Об'єднаний Комітет в Ню Йорку перенести Свято Героїв на інший день та взяти активну участь у переведенні відзначення.

Збори доручили новообраній управі в імені зібрання переслати панові президентові і ВО УНРади привітання і запевнення всебічної підтримки.

Зібрання закінчилось відспіванням національного гимну.

А. Г.

Гемилтон, Онтеріо

Річні Збори місцевого відділу КУК.

Місцевий відділ КУК провів 15 квітня чергові річні збори в залі місцевої філії УНО. Крім делеґатів від місцевих українських організацій, були також гості — гемилтонські українці — православні й католики.

Після вибору президії (голова п. Плавюк, секретар — п. Хомяк) голова Відділу п. Бойко, прочитав протокол минулорічних зборів відділу.

Звіт про стан фінансів подав скарбник п. Колькін. Однак збори не дістали оцінки звітові, бо п. Колькін подав його лише за останні 3 місяці цього року, відколи він перебрав справи. Попередній же скарбник п. Цудний звіту не підготовив.

Докладно розповів про працю відділу КУК культ.-освітній референт п. Ол. Денисенко. Завдяки спільній праці членів управи проведено дві урочистих Академії — Свято Державности й День Пам'яти Великого Кобзаря Т. Г. Шевченка. Хоч концертова художня частина, на думку п. Денисенка, не була досить вдалою через брак коштів, та, загально, обидві Академії пройшли добре, при масовій участі українського громадянства Гемилтону й околиць.

Після звіту п. Бойка про загальну діяльність місцевого відділу КУК розгорнулася дискусія. В обговоренні діяльности відділу взяли участь пп.: д-р Смильський, Стрілковський, Ваюс, Музика, Кодак, Онушко, Поворозник, Гевак, Павлишин, Вортяк. Делеґати й гості відзначили, що звіти не були належно підготовлені.

Збори обрали нову управу в слідуючому складі: голова — п. І. Бойко, заст. голови п. Ваюс, секретар п. Вучок, скарбник п. Колькін, культ.-освітній референт п. Онушко. До складу Контрольної Комісії ввійшли: пп.: Музика, Вей, Стрілковський.

На закінчення зборів п. М. Плавюк сердечно поздоровив новий склад управи місцевого КУК і побажав найкращих успіхів в його праці.

Мик. Степовий.

Клівленд, Огайо

Цікава політична доповідь.

Сталося так, що бігом останнього року життя нашої громади майже завмерло. Люди замкнулись переважно в колі інтересів родинних та заробіткових. Було це досить прикре для такої значної громади, як клівлендська. З тим більшою приємністю наше громадянство зустріло приїзд до Клівленду представника УККА — ПАУК д-ра Вікентія Шандора з його доповіддю.

Темою доповіді було: „Українська політична справа в нинішній міжнародній ситуації". Цінною прикметою виступу було те, що прелеґент, замість загальних теоретичних і абстрактних міркувань, подав авдиторії низку конкретних матеріялів про те, як задивляються на українську справу окремі чужинні політики та політичні організації і які конкретні шляхи намічаться для української визвольної акції.

Доповідь викликала живу дискусію, в якій взяли участь представники місцевого громадянства — пп.: Малицький, Ждан, Тарасюк, Бабій, Яремкевич, Шевчук, Чорногор, Палка, Семків та інші.

Зокрема, дискутанти, у формі запитань, висунули низку справ, що мають ширше значення. Так, напр., було піднесене питання про те, чи підготовляє УККА кадри людей для фахової політичної роботи; як сталося, що Комісія Керстена поставила російський народ, як жертву большевизму, нарівні з народом українським; яку ролю грає Середземне море в українській політиці і т. п.

Окрема цікава дебата розгорнулася над питанням, як практично Відділи УККА могли б бути політичними в політичній роботі Централі УККА. Річ в тім, що під сучасну пору, в різних державах, а найбільше у ЗДА, майже денно виходять десятки праць, присвячених політичним питанням. Серед тих праць десятки, в тій чи іншій формі, заторкують проблеми, що стосуються СССР і України. Між тим, УККА не всилі утримувати апарат людей, як то є в міністерствах закордонних справ, що спеціяльно перечитували б і студіювали дотичні твори. І тут на поміч мали б і могли б прийти Відділи УККА на місцях, а, фактично, представники української інтеліґенції, що розкидані по провінції. Бо українська інтеліґенція зосереджена не тільки в Ню Йорку чи Филаделфії, але є вона також на провінції, і то часто в особі кращих своїх представників. Ці люди могли б перечитувати окремі твори, а зі змістом їх знайомити як Централю УККА, так і загал українського громадянства, — через пресу. Тема дуже зацікавила слухачів і з-посеред присутніх відразу зголосилось кілька осіб, що вони радо візьмуть на себе таку працю. Иде лише про вибір найвідповідніших творів та пересилку їх співробітникам на місцях, що має виконувати Централя.

Оскільки зачуваємо, в Ню Йорку поставились до цієї справи позитивно, при чім ухвалено організувати спеціяльну політичну бібліотеку з найбільш актуальних творів. В Клівленді висловлено переконання, що і в інших місцях ця ідея зустрінеться з великим зацікавленням.

Треба зазначити, що приїзд д-ра В. Шандора та його солідний виступ дуже причинився до розбудження місцевого життя та його активізації.

Якраз на той час прибув до Клівленду і Організатор УККА дир. С. Шипилявий, що перевів у Клівленді велику позитивну працю, упорядкувавши справу збірки Національного Датку.

Такі відвідини людей з Централі, з цікавими інформаціями, з новими, світлими думками, — якнайбільш бажані. В. П.

„ЯЛТА ЯК ТАКА"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мала творитися на опанованому совєтськими військами просторі, тим самим склад польського уряду був залежний від апробати совєтського уряду.

Рузвелт, як звичайно, у всьому йшов на руку Сталінові, зате Черчил зайняв зовсім інше становище до обох проблем. Він доволі твердо й послідовно боронив самостійність Польщі, протиставлячись „люблинізації", накиненню Польщі контрольованого з Москви квіслінґівського уряду і, навпаки, він зразу погодився на теперішній польський східній кордон. Тобто лише поневолення Польщі було вимушене Сталіним, не східній кордон. Іден сказав правду, коли вияснив у Палаті Громад, що британський уряд вважає „лінію Керсона" за справедливий кордон, згідний з етнічною границею, і що британське становище у тій справі не змінилося від 1919 року. Відомо, як завзято боронив Ллойд Джордж Західню Україну проти польських зазіхань, відомо також, що „лінію Керсона" переформував британський уряд на міжальянтській Найвищій Раді ще в 1920 році. З погляду вияву волі договірних сторін, ялтинське розмежування не було ніякою поступкою для совєтського імперіялізму.

Так само приходиться розцінити його, беручи під увагу, що і Польща і її три східні сусіди лежать по тому самому боці залізної заслони. Було поступкою Москві відірвання Істрії від незалежної Італії та прилучення її до — сателітної в тому часі — Юґославії; було такою самою поступкою прийняття „паралель" в Кореї та у В'єтнамі. Але не було поступкою, у мюнхенському стилі, розмежування між поневоленими Москвою державами, одною народною республікою та трьома совєтськими.

Залишається другий заміт: „В Ялті договорювано й вирішувано долю поодиноких народів не тільки без уваги тих народів, але й не питаючи їхньої думки та не турбуючися їхньою долею". Тут треба завважити, що правною основою теперішнього польського східнього кордону є не ялтинське договорення, а польсько-совєтський договір, підписаний у Москві 1945 року, який зрештою лише формально санкціонував лінію кордону, узгіднену великою трійкою. Але коли осуджуємо накинення волі трьох великодержав польському народові, мусимо пригадати, що така практика не винайдена в Ялті — що вона, на жаль, загально прийнята у міжнародних відносинах. Балканські війни здебільша кінчилися інтервенцією великодержав, які, щоправда, вислухували постуляти заінтересованих сторін ,але не дуже з ними рахувалися. Румуни ніколи не простили своїм могутнім союзникам ,що при розмежуванні Банату, в 1919 році, вони не рахувалися з румунськими домаганнями. А вже зовсім знехтувано, у версальському диктаті, волю переможених осередніх держав. Можна осуджувати таку практику, можна домагатися — як це робив Вудро Вилсон — реформи теперішнього, ще дуже недосконалого, позитивного міжнародного права. Але немає ніякої основи повторювати за поляками жалів на Ялту, мовляв, там вирішувано „про нас без нас".

Осуджуємо Сталіна, який, використовуючи польську трагедію 1939 року, поневолив ту країну, як тільки „визволив" її від німецької окупації. Осуджуємо Рузвелта, який Сталінові потурав. Осуджуємо імперіялізм та епізмент, але в цілому. Зате зовсім не бачимо причини осуджувати ізольований ялтинський епізод, штучно вирваний з природних рам та хитро експлуатований польськими ревізіоністами.

Тому правильна резерва Політичної Ради УККА до ялтинської справи. Правильне поставлення тої справи на широке тло оборони нашої соборности. Правильний висновок, що оборона нашого західнього кордону, загроженого польським ревізіонізмом (що його зручно замасковано розквашеним комплексом кривди й „церпєнніцтвом", дискретно підмальовано на модну протибольшевицьку барву) вимагає енерґійної протиакції. І що такою раціональною протиакцією будуть не меморіяли, не протестаційні віча, не пропаґандивні брошури ,а лише документальна, приготована фахівцями, праця.

Богдан Галайчук

МОЖЛИВІСТЬ СТИПЕНДІЇ НА СТУДІЇ В ЕСПАНІЇ

Управа Товариства Українських Студентів Католиків „Обнова" в Мадриді подає до відома всіх заінтересованих, що з початком академічного року 1956/57 буде можливість одержати кілька стипендій на високошкільні студії в Еспанії.

Кандидати, які покінчили середні школи (Гай Скул) до 25 року життя, або заавансовані студенти, які хотіли б продовжувати початі студії, повинні звернутись якнайскорше до Управи Т-ва „Обнова" в Мадріді за відповідними інформаціями.

"Obnowa"
Madrid, Donoso Cortes 53
Espana

За Управу ТУСК „Обнова" в Мадріді:

В. Яримович, голова;
Р. Левкович, секретар.

НАЙНОВІШИЙ ТИП АМЕРИКАНСЬКОГО БОМБАРДУВАЛЬНИКА Б-52

Військове командування опублікувало цю першу фотографію американського восьмиджетового міжконтинентального бомбардувальника Б-52, призначеного для перевоження водневих бомб.

Спорт

УСТ „ЧЕРНИК" — ДІТРОЙТ ЗДОБУВАЄ ДРУГЕ МІСЦЕ В ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ ТУРНІРІ

УСТ „Черник" — Каботос 6:1 (3:1).

„Черник": С. Кучабський, Дудун, Чинчар, Р. Кахній, Б. Савка, Король, В. Кахній, Шалаута, Ю. Кучабський. Ворота здобули: Р. Кахній 3, Б. Савка 2, Чинчар 1.

Дня 30 квітня у Віндзор — Канада закінчився інтернаціональний сімковий турнір в закритій залі. Противником „Черника" була сильна, а передовсім скора італійська дружина з Віндзор — Канада, з якою „Черник" цим разом дав собі раду і переміг у високому відношенні воріт. В „Черника" назагал трудно когонебудь виріжнити, всі змагуни грали добре і жертвенно.

Баварія	8	11:5	34:27
„Черник"	8	9:7	33:36
Каботос	8	7:9	36:34
Ліджин Рендж.	8	7:9	35:43
Вайт Ігельс	8	7:9	33:39
Теутонія	8	7:9	30:27

В половині травня починаються розгривки за мистецтво Мишигенської Ліґи, до яких „Черник" інтенсивно підготовляється.

Багато гарних успіхів!

В. Д.

● **Асистент** державного секретаря Джордж В. Аллен відбуде трьохтижневу поїздку по західній і центральній Африці, щоб могти здобути якнайвірніші інформації про економічний і політичний розвиток в цих областях.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

НОВІ КНИЖКИ

Прот. Петро Білон. Спогади. Частина друга. Питсбурґ, Видавництво „До світла", 1956. Стр. 135.

Скромна назва „Спогади" криє за собою цінний документ історії Православної Церкви в Канаді в 20-х роках. Активний громадський діяч, автор „Спогадів" був свідком і учасником багатьох історичних подій, про що він частинно вже розповів в І-ому томі „Спогадів". Після років визвольної боротьби й перебування в таборах Польщі, автор, вже як священик, опинився в Канаді. Тут він взяв участь в творенні Православної Церкви, аж до 1930 року, коли переїхав до ЗДА. Більше як через двадцять років після того автор став літописцем цих подій, давши матеріял для майбутнього історика українського життя в Канаді.

Численні ілюстрації, уривки з листів й документів, точне датування багатьох подій, а головне імена осіб й назви місцевостей роблять „Спогади" незаступним довідником. Поза сотками імен діячів й поселенців у Канаді, автор, як і в першій частині свого твору, виводить низку постатей діячів загальноукраїнського маштабу, як ген. О. Удовиченка, проф. В. Віднова, д-р Христі Конененко й ін.

Пишучи „Спогади", автор головно покладається на свою пам'ять, наявний приклад цього, яка втрата для загалу занедбання музейно-архівної ділянки й як необхідна належна підтримка тих наших інституцій, що тепер прямують зарадити цьому занедбанню. Щастя для автора і для нас, що пам'ять його виявилась досконала й затримала свіжими багато фактів.

Брак покажчика утруднює користування книжкою, — доводиться побажати, щоб в кінці третього, запланованого автором, тому, був вміщений покажчик для всіх трьох томів.

Іван К-ий

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир" Відд. 324 повідомляє своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 12-го травня, о год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути і вирівняти членські вкладки. — А. Горохівський, предс.; М. Ґелета, кас.; І. Струк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність" Відд. 163, відбудуться в неділю, 13-го травня в домі Горожан, 847 N. Franklin St. о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — М. Лешак, предс.; С. Филик, фін. секр. Д. Мисько, рек. секр.

Посмертні Згадки

ФІЛІПОВИЧ ПАРАСКА (Анна Філіпс), довголітня членка Т-ва Запорозька Січ, Відд. 367 УНСоюзу у Рочестер, Н. Й., померла 2-го травня 1956 р. в 65 р. життя. Роджена 1891 в с. Верхня, Калуш, Зах. Україна. Залишила у смутку доньку Катерину і сина Миколу, сестру у Франції і внуки. Похорон відбувся 5-го травня з похор. заведення, відтак до Церкви св. Йосифа і на цвинтар Голі Сепулхер, при участі Родини, Членів і Знайомих. — В. Їй П.!

В. Попович, секр.

МАРІЯ ЯЗЬВІНСЬКА, членка 258 Відд. УНСоюзу в Гайтдейл, Па., померла нагло на удар серця 5-го травня 1956 р. в 74 р. життя. Походила зі села Григорова, пов. Рогатин, Україна. Полишила в смутку мужа Григорія, чотирьох синів, одну дочку і одинадцять внуків. — В. Їй П.!

В. Воловецький, секр.

МИХАЙЛО КУРІЙ, член 283 Відд. УНСоюзу в Обори, Н. Й., помер 8-го квітня 1956 р. Покійний родився 1888 р. в селі Горасць, пов. Любачів, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1907 р. до Бофало, звідки 1920 р. переїхав до Обори і був в управі 283 Відд. УНС. Покійний був одним з основників і касієром Відділу УККА, був жертвенний на національні і релігійні цілі. Залишив в тяжкім горю дружину Марію, доньку Ярославу, сина Михайла і 3 внуки. Похорон відбувся з пох. заведення на кат. цвинтар св. Йосифа в Обори, Н. Й. На вічний спочинок відпровадили три священики при участі Родини, і великім здвизі Приятелів і Членів Відділу УНС, УККА і других організацій, чим оцінили заслуги Покійного. — В. Й. П.!

Г. Мільчаковський, секр.

СЕМЕН ЛУЦЬКІВ, член 287 Відділу УНСоюзу „Сини України" в Джерзі Ситі, помер в дні 30-го квітня 1956 р. Покійний народився 10. липня 1890 року в селі Плебанівка, повіт Теребовля, Зах. Україна. Полишив у смутку близьку рідню за океаном і тут в Америці. Покійного похоронено 4-го травня на кладовищі Most Holy Trinity Cemetery Brooklyn. — В. Й. П.!

Т. Литвинюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 3666. Щастя змінюється.

Тарзан вхопив залишений спис і побіг до казанів з окропом...

він перевернув великі цистерни, і вода з них ринула на атакуючих тубільців.

Виючи з болю, войовники втекли. — „Поспішаймо до джунґлів — закричав Тарзан— поки вони не опам'ятаються!"